

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет природничих наук

Кафедра хімії середовища та хімічної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРИРОДООХОРОННЕ ЗАКОНОДАВСТВО ТА ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО

Освітня програма «Середня освіта (хімія)»

Спеціальність 014 «Середня освіта (за предметними спеціальностями)»

Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30”серпня 2023р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Природоохоронне законодавство та екологічне право
Освітня програма	Середня освіта (хімія)
Спеціалізація (за наявності) Спеціальність	014.06 Середня освіта (Хімія) 014 «Середня освіта (за предметними спеціальностями)»
Галузь знань	Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс/семестр	3/6
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 16 год. Практичні заняття – 14 год. Самостійна робота – 60 год
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pnu.edu.ua

2.Опис дисципліни	
<p>Дисципліна «Природоохоронне законодавство та екологічне право» належить до переліку вибірових навчальних дисциплін за освітнім рівнем «бакалавр», що пропонуються в рамках циклу професійної підготовки студентів за освітньою програмою «Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)» на другому році навчання. Вона забезпечує формування у студентів науково-дослідницької професійно-орієнтованої компетентності та спрямована на виконання типових завдань з фахової професійної діяльності відповідно до посадових обов'язків з урахуванням галузі професійної діяльності.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета: Ознайомлення студентів з основами природоохоронного законодавства та правового забезпечення охорони довкілля, формування у студентів комплексу правових знань, умінь, навичок, необхідних для кваліфікованого розуміння природоохоронної діяльності при проведенні освітньої діяльності.</p> <p>Завдання: Опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з використанням та застосуванням в освітній діяльності положень національного та міжнародного законодавства у сфері охорони навколишнього середовища, ідентифікації екологічних порушень, використання отриманих знань і практичних навичок в галузі екологічного права та застосування еколого-правових норм у професійній діяльності.</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вплив техногенних забруднень на навколишнє середовище; - науково-теоретичні засади заповідної справи; - систему спостережень за станом навколишнього природного середовища України та 	

<p>структуру системи;</p> <ul style="list-style-type: none"> - екологічні небезпеки як визначальні чинники впливу на стан екологічної безпеки; - екологічні права та обов'язки громадян; - юридичну відповідальність за порушення екологічного законодавства <p>Вміти:</p> <p>на основі екологічних вимог до суб'єктів господарювання розробляти документацію щодо охорони навколишнього середовища згідно своїх повноважень та службових обов'язків;</p> <ul style="list-style-type: none"> - на основі даних про фізико-географічний, екологічний та економічний стан території з використанням відповідних критеріїв створення заповідних об'єктів і територій робити обґрунтування доцільності їх заповідання; - на підставі спостережень за геодинамічними процесами, станом ґрунтового покриву, атмосферного повітря, гідросфери, біоти, ландшафтами в цілому та візуалізації отриманих результатів оцінити їх екологічний стан; - на основі нормативно-правової бази та аналізу існуючої ситуації щодо природно-техногенної небезпеки об'єктів (територій) аналізувати причини природно-техногенних аварій, визначати відповідальність та виробляти рекомендації; - на підставі діючого законодавства здійснювати громадський екологічний контроль за дотримання норм екологічного законодавства різними організаціями, установами, юридичними та фізичними особами незалежно від підпорядкування складати відповідний акт про порушення. 	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Компетенції соціально-особистісні:</p> <ul style="list-style-type: none"> • науковий світогляд і творче мислення; • здатність критично оцінювати результати наукових досліджень. <p>Інструментальні компетенції:</p> <ul style="list-style-type: none"> • навички управління інформацією. <p>Професійні компетенції:</p> <ul style="list-style-type: none"> • здатність вдосконалювати власне навчання і виконання, включно з розробленням навчальних і дослідницьких навичок. • набуття гнучкого мислення, відкритість до застосування знань з природничих дисциплін та компетентностей в широкому діапазоні можливих місць роботи та повсякденному житті; • здатність до критичного мислення, навички обдумування; фахові знання з професії на практиці; • здатність аналізувати техногенні об'єкти та феномени як природного походження, так і технологічні, з погляду природоохоронного законодавства, екологічного права, фундаментальних фізико-хімічних принципів і знань, а також на основі відповідних фізико-хімічних та математичних методів; • здатність оцінювати законодавче екологічне поле та знаходити відповідні рішення із чітким визначенням припущень та використанням набутих знань; • здатність розуміти та уміло використовувати вітчизняне природоохоронне законодавство для правового регулювання екологічних проблем; • здатність шляхом самостійного навчання освоїти нові області, використовуючи здобуті знання з природничих дисциплін. 	
5. Організація навчання курсу	
Обсяг курсу	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	10
самостійна робота	60

Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вбірковий		
3	Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)	2	вбірковий		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Екологічне право та управління в галузі охорони довкілля					
Тема 1. Екологічне право як галузь права.	лекція	1-2,9	Тестові завдання, 9 год.	5	01.03
Тема 2. Становлення і розвиток екологічного права. Екологічні права та обов'язки громадян.	лекція	2-3, 5-6	Тестові завдання, 9 год.	5	01.03
Тема 3. Управління в галузі охорони навколишнього природного середовища.	лекція	8	Тестові завдання, 9 год.	5	01.04
Тема 4. Юридична відповідальність у галузі охорони навколишнього природного середовища.	лекція	2,8	Тестові завдання, 9 год.	5 Контрольна робота - 20	01.04
Змістовий модуль 2. Інженерно-технічне та санітарно-гігієнічне забезпечення виробничих процесів					
Тема 5. Правова охорона атмосферного повітря.	лекція	2	Тестові завдання, 9 год.	5	01.04
Тема 6. Правове регулювання використання та охорони вод.	лекція	2	Тестові завдання 9 год.	5	01.05
Тема 7. Правове регулювання використання та охорони земель. Правове регулювання використання та охорони надр.	лекція	5-6	Тестові завдання 9 год.	5	01.05
Тема 8. Правове регулювання використання та охорони лісів.	лекція	5-6	Тестові завдання, 9 год.	5	01.05
Тема 9. Законодавство України про рослинний світ. Правове регулювання використання та охорони тваринного світу.	лекція	1,3	Тестові завдання 9 год.	5	01.05
Тема 10. Правове регулювання заповідної	лекція	4	Тестові завдання	5 Контрольна	15.06

справи в Україні. Правові аспекти ведення кадастрів природних ресурсів.			9 год.	робота - 30		
Підсумковий контроль (залік)				100		
Загальна система оцінювання курсу	<p><i>Поточний контроль</i> здійснюється під час проведення лекційних, практичних та індивідуальних занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем навчальної дисципліни та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи. Оцінки у національній шкалі («відмінно» - 5, «добре» - 4, «задовільно» - 3, «незадовільно» - 2), отримані студентами, виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи.</p> <p><i>Модульний контроль</i> (сума балів за окремий змістовий модуль) проводиться (виставляється) на підставі оцінювання результатів знань студентів після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля.</p> <p>Завданням модульного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу (теми), вироблення навичок проведення розрахункових робіт, вміння вирішувати конкретні ситуативні задачі, самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислювати зміст даної частини дисципліни, уміння публічно чи письмово подати певний матеріал.</p> <p><i>Семестровий (підсумковий) контроль</i> проводиться у формі заліку з оцінок отриманих за два модулі.</p> <p><i>Залік</i> – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни та на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях, що виставляється під час залікового тижня.</p>					
Вимоги до письмової роботи	-					
Семінарські заняття	-					
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Студент, який отримав оцінки за всі практичні заняття та дві контрольні роботи отримує сумарну оцінку у 100 бальній шкалі.</p> <p>Студент, який отримав менше 50 балів, отримує незадовільну оцінку.</p> <p>Не допускаються пропуски практичних занять.</p> <p>Якщо студент пропустив практичне заняття з поважних причин, які підтверджені документально, то він має право на отримання оцінки за заняття з дозволу завідувача кафедри (за заявою).</p>					
<p>Протягом семестру для перевірки знань студентів та контролю за самостійною роботою студента застосовують контрольні роботи, письмові експрес-опитування, написання реферату та оцінки за відповіді на практичних заняттях. Проміжний контроль включає проведення двох модулів у формі тестових завдань, які поєднують питання закритого типу з питаннями відкритого типу з короткою і довгою відповіддю. Модульний контроль проводиться у письмовій формі під час практичних занять і включає завдання зазвичай з декількох розділів лекційного курсу. Максимальний бал, який студент</p>						

може отримати за всіма видами контролю – 100 балів, він складається із проміжних оцінок за практичне заняття та оцінок за модульні роботи. Студент повинен самостійно виконувати навчальні завдання та завдання поточного і підсумкового контролю. Вважається шахрайством копіювання іншого тесту, підглядання в роботу іншого студента, списування, використання підручника, зошита чи мобільного телефону під час написання проміжної чи модульної контрольної роботи, використання шпаргалок, дозволу іншим копіювати власну роботу.

В кінці семестру підраховується загальна сума отриманих оцінок і підраховується загальний рейтинг, який переводиться в оцінку у відповідності до шкали оцінювання.

6. Ресурсне забезпечення

Базова література

1. Каракаш І. І., Харитонova Т. Є., Черемнова А. І. Екологічне право України : навч. посіб. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 384 с.
2. Малишева Н. Р., Єрофєєв М. І. Науково-практичний коментар до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища». Харків : Право, 2017. 416 с.
3. Колодійчук І. А. Формування територіально збалансованих систем управління відходами: регіональний вимір : монографія. Львів : ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України», 2020. 524 с.
4. Краснова Ю. А. Право екологічної безпеки України : теоретичні аспекти : монографія / за заг. ред. В. М.Єрмоленка. Київ : НУБіП України, 2017. 589 с.
5. Екологічне право України. Академічний курс : підручник / Ю. С. Шемшученка та ін. К. : Юридична думка, 2021. 543 с.
6. Екологічне право України : підручник / А. П. Гетьман та ін. Х. : Право, 2020. 387 с.
7. Екологічне право України : курс лекцій / Н. В. Ільків. Львів, 2022. 280 с.

Допоміжна література

1. Базельська конвенція про контроль за транскордонним перевезенням небезпечних відходів та їх видаленням (ООН, 22.03.1989 р.) : ратифікована Законом України від 1 липня 1999 р. № 803-XIV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_022#Text
2. Земельний кодекс України : Закон України від 25.10.2001 р. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 3-4. Ст. 27.
3. Про відходи : Закон України від 5 березня 1998 р. № 187/98-ВР (в редакції від 16.10.2020). URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/187/98- %D0%B2%D1%80#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/187/98-%D0%B2%D1%80#Text)
4. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності : Закон України від 6 вересня 2005 р. № 2806-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2806-15#Text>
5. Про управління відходами : Закон України від 20.06.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2320-20#Text>
6. Земельний кодекс України : Закон України від 25.10.2001 р. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 3-4. Ст. 27.
7. Кодекс України про надра : Закон України від 27.07.1994 р. №132/94- ВР. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 36. Ст. 340.
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 р. (в редакції від 27.01.2023) / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
9. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із застосуванням законодавства про охорону навколишнього природного середовища : роз'яснення Президії Вищого арбітражного суду України від 27.06.2001 р. №02-5/744. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_744800-01#Text
10. Про затвердження переліків корисних копалин загальнодержавного та місцевого значення : постанова Кабінету Міністрів України від 12 грудня 1994 р. № 827 (в редакції від 17.09.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/827-94-%D0%BF#Text>

11. Про затвердження положення про Державну службу геології та надр України : постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1174. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1174-2015-%D0%BF#Text>
12. Про затвердження Порядку державного обліку родовищ, запасів і проявів корисних копалин : постанова Кабінету Міністрів України від 31 січня 1995 року № 75 (в редакції від 17.09.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/75-95-%D0%BF#Text>
13. Про затвердження Порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами : постанова Кабінету Міністрів України (в редакції від 29.07.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/615-2011-%D0%BF#Text>
14. Про затвердження Порядку проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами: постанова Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2020 р. №993. Офіційний вісник України. 2020. №88. Ст. 2825.

7. Контактна інформація

Кафедра хімії середовища та хімічної освіти
 м. Івано-Франківськ, вул. Галицька, 201б, каб. 718
 тел.(0342)59-61-63, ksece@pnu.edu.ua,

Сторінка в соцмережах: <https://www.facebook.com/groups/1555958384452150>

Викладач: Матківський Микола Петрович, кандидат технічних наук, доцент,
 доцент кафедри хімії середовища та хімічної освіти,

Тел. +38-097-37-78-123,
mykola.matkivskyi@pnu.edu.ua

8. Політика курсу.

Академічна
 доброчесність

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:

- Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
- Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науководослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».
- Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
- Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”.

	<p>➤ Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”.</p> <p>➤ Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”</p> <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
<p>Пропуски занять (відпрацювання)</p>	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. стор. 4.). Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
<p>Виконання завдання пізніше встановленого терміну</p>	<p>У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) – стор. 4-5. Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
<p>Невідповідна поведінка під час заняття</p>	<p>Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» - ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja</p>
<p style="text-align: center;">Викладач Матківський М.П.</p>	

